

Міністерство освіти і науки України
Національна академія педагогічних наук України
Харківський національний педагогічний
університет імені Г. С. Сковороди

Освіта збереже Україну!

**Матеріали III Всеукраїнських Прокопенківських читань
(10 червня 2024 року)**

УЗАГАЛЬНЕННЯ І СИСТЕМАТИЗАЦІЯ ЗНАНЬ І ВМІНЬ УЧНІВ У ПРОЦЕСІ ВИВЧЕННЯ ФУНКЦІЙ ТА ЇХ ВЛАСТИВОСТЕЙ	
Гич Ольга, Нелін Євген.....	109
МЕТОДИ ОРГАНІЗАЦІЇ КОМПЕТЕНТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ФУНКЦІЙ У КЛАСАХ ФІЗИКО-МАТЕМАТИЧНОГО СПРЯМУВАННЯ	
Глузман Валерія, Жерновникова Оксана.....	112
ЕМОЦІЙНА КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК УМОВА УСПІШНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ	
Гнатовська Катерина.....	115
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ЕТНОМИСТЕЦЬКОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ МАЙБУТНІХ ВИКЛАДАЧІВ МУЗИЧНОГО МИСТЕЦТВА В УНІВЕРСИТЕТАХ КНР	
Го Жуй.....	119
ЛАБОРАТОРНИЙ ПРАКТИКУМ З ОПРАЦЮВАННЯ СТАТИСТИЧНИХ ДАНИХ ДЛЯ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНФОРМАТИКИ	
Голиш Ігор, Пономарьова Наталія.....	123
ВИКОРИСТАННЯ СТОРІТЕЛІНГУ В ПІДГОТОВЦІ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ ІСТОРІЇ	
Гончарова Ольга.....	128
ШЛЯХИ ФОРМУВАННЯ ДОСЛІДНИЦЬКИХ УМІНЬ УЧНІВ У РОЗВ'ЯЗУВАННІ ЗАДАЧ З ПАРАМЕТРАМИ	
Гребенніков Олександр, Жерновникова Оксана.....	134
ШЛЯХИ ВИКОРИСТАННЯ ЕЛЕМЕНТІВ ІСТОРИЗМУ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ	
Гринько Ірина, Жерновникова Оксана.....	138
МЕТОДИКА РЕАЛІЗАЦІЇ КЛЮЧОВИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ НА УРОКАХ МАТЕМАТИКИ В ПРОФІЛЬНІЙ ШКОЛІ	
Гуцул Роман, Жерновникова Оксана.....	141
НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЗВО	
Довженко Тетяна.....	144

НЕПЕРЕРВНА ОСВІТА ЯК ЗАПОРУКА ЕФЕКТИВНОЇ ПРОФЕСІЙНОЇ ПІДГОТОВКИ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ В УМОВАХ ЗВО

Довженко Тетяна

доктор педагогічних наук, професор

Харківський національний педагогічний університет імені Г. С. Сковороди

м. Харків, Україна, e-mail: tetiana.dovzhenko@hnpu.edu.ua

У сучасних умовах значно змінюються вимоги до підготовки та перепідготовки освітян. Гуманізація освіти, зміна цільових орієнтацій, надання педагогам права на самостійність потребують фахівців нового типу, що впливає на зміну змісту і технологій освітнього процесу в системі вищої та неперервної освіти.

Професійна підготовка визначається як система організаційних педагогічних заходів, що забезпечують формування в особистості професійної спрямованості, знань, навичок, умінь і професійної готовності до педагогічної діяльності. Як відомо, професійна підготовка має дві складові: перша представляє систему заходів, спрямованих на пізнання професії та тих галузей знань, що утворюють її теоретичну основу; друга – це система заходів, вкладених у пізнання студентом себе і саморозвиток особистості до набуття нею впевненості, що дозволяє бути компетентним фахівцем в обраній діяльності.

Можливість багатовимірного руху особистості в освітньому просторі, багатозадачність діяльності сучасного педагога, його компетентність забезпечуються неперервністю педагогічної освіти.

Поняття неперервності освіти пов'язане з удосконаленням професійної кваліфікації та професійної майстерності, можливістю професійного зростання [2].

У процесі навчання майбутні вчителі приходять до усвідомлення того, що для гнучкості та мобільності у працевлаштуванні лише знань із професійної галузі буде недостатньо. Необхідно створити універсальну, інтегровану систему неперервної педагогічної освіти, яка є невід'ємним компонентом у розвитку особистості педагога. Тому, із огляду на можливості особистості та соціально-економічні умови в суспільстві, потреби у самовдосконаленні, ціннісному ставленні до професійного зростання, випускники ЗВО можуть продовжити навчання й за іншими напрямками.

Слід зазначити, що педагогічна освіта не може обмежуватися лише однією конкретною галуззю знань. Ефективна підготовка майбутнього вчителя у ЗВО є пріоритетною та особистісно значущою цінністю, де необхідно забезпечити спеціальну роботу із формування загальнокультурних компетентностей майбутнього вчителя, націлити педагогічну освіту майбутніх учителів на розширення кругозору, творчого потенціалу, спонукати їх до активності, самоосвіти, розвивати здатність швидко адаптуватися до інноваційних процесів. Важливість соціальних якостей такого вчителя полягає в тому, що вони необхідні учням. Складність та особливості педагогічної професії вимагають постійного, безперервного самовдосконалення й саморозвитку майбутнього вчителя [1].

Наведемо цікаві думки студентів факультету початкового навчання Харківського національного педагогічного університету імені Г. С. Сковороди щодо професії педагога: «Суспільство – це система, що постійно змінюється і потребує мобільності, в якій учитель завжди повинен бути на крок попереду, щоб залишатися компетентним у своїй діяльності, грамотно передавати свої знання і постійно самостійно розвиватися і самовдосконалюватися»; «Як тільки педагог перестає вчитися, він перестає бути вчителем»; «Неперервна освіта допомагає вчителю адаптуватися до мінливого освітнього процесу, пристосовуватися до його інновацій і залишатися компетентним як у своїй основній діяльності, так і в інших галузях, стаючи універсальним працівником».

Ці думки студентів свідчать про необхідність зміни змісту програм педагогічної підготовки та технологій навчання, забезпечення більш чіткої та структурованої системи педагогічного супроводу й методичної підтримки майбутніх учителів, яка спрямована на розвиток їхньої здатності до позитивного інтелектуального, психологічного саморозвитку, уміння працювати в колективі, формування у студентів загальної культури тощо.

Вирішення цих завдань актуалізує пошук сучасних освітніх технологій, спрямованих на розвиток критичного мислення, проектування, модульного навчання, інтерактивних технологій, що сприяє ініціюванню активності студента, активізації співробітництва в колективній творчості, орієнтації на дослідження способів продуктивної діяльності [3].

Основаючись на вищевикладене можна дійти висновку, що ефективність підготовки майбутніх учителів в умовах ЗВО буде досягнута, якщо враховувати такі принципи організації неперервної освіти: студентоцентризм; практико-орієнтований зміст професійної підготовки; створення сприятливого розвиваючого освітнього середовища; перенесення акценту з предметно-дисциплінарного та змістовного аспекту на компетентності й очікувані результати освітнього процесу; уникнення уніфікації, долучення ресурсів автономності, досягнення академічних свобод, лібералізм у галузі проектування змісту освіти; орієнтацію на такі вектори освіти, як навчання, самовизначення, самоактуалізація, соціалізація й розвиток індивідуальності; відображення у стандартах домінуючих перспектив, що дозволяють орієнтувати підготовку випускників ЗВО на майбутню ефективну професійну діяльність; фундаментальну спрямованість; свободу у виборі індивідуальних освітніх траєкторій.

Література

1. Зязюн І. А. Неперервна освіта як основа соціального поступу. *Неперервна професійна освіта: теорія і практика* : збірник наукових праць : у 2 ч. / за ред. І. А. Зязюна, Н. Г. Ничкало. Київ, 2001. Ч. 1. С. 15–23.

2. Історія і сучасність неперервної освіти. URL :
https://studopedia.com.ua/1_192715_Istoriya-i-suchasnistneperervnoi-osviti.html
(дата звернення: 04.06.2024).

3. Неперервна освіта як світова тенденція. URL :
<https://pidru4niki.com/1529052755044/pedagogika/> (дата звернення: 04.06.2024).